

Заплішний Іван

<http://orcid.org/0000-0002-9648-2897>

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри географії, туризму та спорту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(Ніжин, Україна) E-mail: ivanzaplishnyi@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Метою дослідження є розкриття сутності та змісту педагогічних чинників, що впливають на формування інтересу до занять фізичною культурою в дітей дошкільного віку. Обґрунтовано значення цілеспрямованої педагогічної діяльності у процесі фізичного виховання дітей, що сприяє розвитку їхніх рухових умінь, формуванню стійкої мотивації й позитивного ставлення до фізичної культури. Зазначено, що саме в дошкільному віці закладаються основи фізичної активності, які згодом визначають рівень фізичного здоров'я, працездатності та соціальної адаптації особистості.

Методологія. Методологічну основу становлять положення сучасної педагогіки, психології та теорії фізичного виховання. У дослідженні застосовано аналіз і узагальнення наукових джерел, педагогічне спостереження та систематизацію практичного досвіду вихователів закладів дошкільної освіти. Такий підхід дозволив визначити ключові педагогічні чинники, які впливають на ефективність формування інтересу до фізичної культури: професійна компетентність вихователя, використання ігрових і змагальних методів, створення емоційно сприятливого середовища, систематичне заохочення до успіхів дітей, а також матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу.

Наукова новизна. Новизна роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні педагогічних чинників формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою. Доведено, що комплексна партнерська взаємодія між вихователями, батьками та дітьми забезпечує цілісність виховного впливу і є ключовим до успішного становлення мотивації до занять фізичними вправами.

Висновки. У результаті дослідження з'ясовано, що ефективно формування інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичної культури можливе за умови цілеспрямованого педагогічного впливу у поєднанні з позитивним прикладом дорослих і належними умовами середовища, що забезпечує підвищення інтересу дітей до рухової активності та формує стійку потребу у здоровому способі життя. Окрему увагу приділено практичним аспектам підготовки дітей до систематичних занять фізичними вправами, зокрема добору рухових вправ відповідно до вікових та індивідуальних особливостей, формуванню позитивного емоційного досвіду під час рухової діяльності, розвитку вольових якостей та соціальних навичок через колективні форми роботи.

Ключові слова: дошкільники, педагогічні чинники, інтерес до фізичної культури, фізичне виховання, мотивація.

Постановка проблеми. Формування інтересу до занять фізичною культурою в дітей дошкільного віку є важливою передумовою всебічного розвитку особистості та зміцнення здоров'я. У сучасних умовах спостерігається зниження рівня фізичної активності серед дітей, що зумовлено поширенням цифрових технологій, зменшенням рухової активності та обмеженням перебування на свіжому повітрі. Це створює необхідність пошуку ефективних педагогічних шляхів залучення дітей до активного способу життя з наймолодших років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування інтересу до занять фізичною культурою в дітей дошкільного віку є складним педагогічним процесом, що поєднує фізичний, емоційний, інтелектуальний та соціальний розвиток дитини. У науково-педагогічній літературі наголошується, що мотивація до рухової активності формується через позитивні емоції, ігрову діяльність, приклад дорослих та організоване педагогом середовище (О. Кононко, Н. Денисенко, О. Аксьонова, Е. Вільчковський та інші). Проблеми виховання інтересу дошкільників до фізичної культури досліджували О. Богиніч (2007), А. Драчук (2022), С. Тітаренко та Н. Хлус (2023) та інші.

Дошкільний вік – це період інтенсивного фізичного росту, розвитку рухових умінь і навичок, становлення основних функцій організму, а також початковий етап виховання позитивного ставлення до

занять фізичною культурою. Саме в цей час дитина активно пізнає світ через рух. Заняття фізичними вправами сприяють не лише зміцненню здоров'я, а й розвитку уваги, координації, витривалості, формуванню самостійності та дисциплінованості. За таких умов, педагог має можливість закласти мотиваційну основу, що визначатиме подальше позитивне ставлення дитини до фізичної культури та здорового способу життя [4, 268].

Питання формування інтересу до занять фізичною культурою в дітей дошкільного віку залишається ще недостатньо вивченим. Зокрема, потребують висвітлення питання педагогічних чинників, що сприяють більш ефективному забезпеченню цього процесу: професійна компетентність вихователя, добір форм і методів роботи, створення позитивного емоційного середовища, індивідуальний підхід до кожної дитини та інші. Ефективне поєднання цих чинників сприятиме формуванню у дітей стійкого інтересу та позитивного ставлення до рухової активності, розвитку вольових якостей, самостійності та впевненості у власних силах.

Тому, дослідження педагогічних чинників формування інтересу до занять фізичною культурою в дошкільному віці є надзвичайно актуальним, оскільки воно спрямоване на збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління, підготовку дітей до шкільного навчання та формування основ фізичної культури особистості.

Мета дослідження – визначити та обґрунтувати педагогічні чинники, що сприяють формуванню інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичної культури.

Завдання дослідження: проаналізувати науково-методичну літературу з проблеми формування інтересу та позитивного ставлення до занять фізичної культури в дітей дошкільного віку; визначити сутність та зміст поняття «педагогічні чинники формування інтересу до занять фізичної культури»; визначити роль педагога, сім'ї та соціального середовища у формуванні позитивного ставлення дітей до фізичної активності.

Виклад основного матеріалу. Формування інтересу до занять фізичною культурою в дітей дошкільного віку є одним із провідних завдань фізичного виховання, адже саме у цьому періоді закладаються основи активного ставлення до рухової діяльності, позитивного емоційного досвіду та здорового способу життя. Важливу роль у цьому процесі відіграють педагогічні чинники, що визначають якість, результативність і стійкість інтересу дитини до рухової активності.

Слід зупинитися на визначенні сутності та змісту поняття «педагогічні чинники формування інтересу в дошкільників до занять фізичної культури». Як визначає «Новий тлумачний словник української мови», чинник – це умова, рушійна сила, причина будь-якого процесу визначає його характер або одну із основних рис [2, 1601].

У контексті вище викладеного можна зазначити, що сутність педагогічних чинників формування інтересу до занять фізичною культурою – це сукупність організованих педагогічних умов, засобів і методів, спрямованих на пробудження в дошкільників позитивного ставлення до рухової активності, розвиток мотивації до занять і формування основ спортивної культури. Вони відображають цілеспрямований вплив вихователя на особистість дитини через педагогічний процес, гру, спілкування та предметно-розвивальне середовище.

Базуючись на положеннях провідних фахівців, нами було встановлено, що зміст педагогічних чинників включає кілька взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-ціннісний; змістово-організаційний; педагогічно-методичний; особистісний компонент вихователя; середовищний компонент; соціально-виховний компонент.

Мотиваційно-ціннісний компонент полягає у формуванні внутрішньої потреби дитини до рухової активності, усвідомленні користі занять фізичними вправами для здоров'я, розвитку, гарного самопочуття. Вихователь створює позитивний емоційний фон занять, використовує казкові сюжети, ігрові персонажі, заохочення та похвалу, що підсилює інтерес дошкільників до спортивних вправ.

Змістово-організаційний компонент передбачає добір форм і змісту фізкультурно-оздоровчої роботи, які відповідають віковим особливостям дітей: рухливі ігри, естафети, змагання, спортивні свята. Різноманітність і доступність занять підтримують стійкий інтерес і забезпечують активну участь дітей.

Педагогічно-методичний компонент спрямований на використання ефективних методів навчання фізичних вправ: наочність, показ, приклад вихователя, ігрове моделювання, наслідування, створення ситуацій успіху.

Особистісний компонент вихователя. Особистість педагога є важливим стимулом для формування інтересу у дітей. Його енергійність, емоційність, доброзичливість, вміння підтримати дитину, створити атмосферу радості й командного духу сприяють позитивному сприйняттю занять фізичної культури. Педагог виступає прикладом активності, доброзичливості та впевненості.

Середовищний компонент являє собою створення відповідного фізкультурно-спортивного середовища в закладі дошкільної освіти: наявність спортивного інвентарю, яскравого оформлення, куточків здоров'я, інформаційних стендів, прикладів відомих спортсменів. Таке середовище стимулює природне бажання дітей рухатися та наслідувати активні моделі поведінки.

Соціально-виховний компонент передбачає, що формування інтересу до занять фізичною культурою неможливе без участі сім'ї. Взаємодія з батьками, проведення спільних заходів («Тато, мама,

я – спортивна сім'я», «Привіт літо», спортивні розваги присвячених «Дню козацтва», «Спритні, сильні та сміливі» тощо), популяризація здорового способу життя у сімейному колі зміцнюють мотивацію дитини та забезпечують сталість сформованих інтересів.

Отже, педагогічні чинники, на основі взаємопов'язаних компонентів, формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою становлять цілісну систему впливів, спрямованих на розвиток позитивної мотивації, формування потреби в руховій активності та закладення основ фізичної культури особистості. Їхня ефективна реалізація забезпечує не лише фізичний розвиток, а й виховання активної, життєрадісної, соціально адаптованої дитини.

У відповідності з зазначеними компонентами ми виділили основні педагогічні чинники, до яких належать: професійна компетентність і творчість вихователя; добір форм і методів роботи; індивідуальний підхід до кожної дитини; позитивний приклад дорослих; матеріально-технічне забезпечення; система заохочення; створення позитивного емоційного середовища.

Компетентність і творчість педагога, його вміння зацікавити дітей, створити атмосферу радості та емоційного піднесення під час рухової діяльності. Професійна компетентність вихователя є однією з визначальних педагогічних чинників ефективного формування інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичною культурою. У професійному стандарті закладу дошкільної освіти, який є одним із ключових нормативних документів, зазначено, що основна мета професійної діяльності вихователя полягає в організації освітнього процесу, спрямованого на виховання й навчання вихованців під час здобуття ними дошкільної освіти, створення здорового та безпечного розвивального середовища, що сприяло б позитивному ставленню дошкільників до рухової активності й здорового способу життя [8, 9].

Зміст професійної компетентності вихователя передбачає: володіння знаннями з вікових особливостей дітей дошкільного віку, методів і прийомів виховання інтересу до рухової діяльності, уміння організувати спортивно-ігрову діяльність у доступній формі; знаннями засобів фізичного виховання, методики проведення фізичних вправ, рухливих ігор, ранкової гімнастики, спортивних свят; уміннями мотивувати, надихати дітей, підтримувати позитивний емоційний фон занять, встановлювати партнерські стосунки з батьками. Через щоденне спілкування, спільні ігри, заохочення, похвалу педагог формує в дошкільників позитивне емоційне ставлення до занять фізичного виховання. Вихователь повинен бути прикладом для наслідування, діти мають сприймати його ставлення до руху, дисципліни та здоров'я як зразок поведінки.

Таким чином, можна погодитися з думкою багатьох науковців, що компетентний і творчий педагог – це педагог який уміє поєднати гру й навчання, перетворюючи фізичні вправи на цікаві пригоди; добирати вправи відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дітей; створює мотиваційне середовище, в якому кожна дитина відчуває успіх і задоволення від рухової активності; залучає родину до спільних фізкультурно-оздоровчих заходів (ранкові зарядки, спортивні свята, змагання); безперервно вдосконалює свою професійну майстерність, що передбачає участь у методичних семінарах, тренінгах із фізичного виховання, вивчення інноваційних технологій та ігрових методик, обмін досвідом із колегами, співпраця з інструкторами фізичної культури.

Отже, компетентний і творчий вихователь – це не лише вихователь, який володіє сукупністю знань, умінь і навичок, а й системою цінностей, мотивацій та особистісних якостей, які забезпечують ефективне формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою. Саме від рівня професійної підготовки педагога залежить, чи стане фізична культура для дитини джерелом радості, здоров'я та саморозвитку.

Індивідуальний підхід до кожної дитини у процесі формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою. Одним із ключових педагогічних чинників формування інтересу дітей дошкільного віку до занять спортом є індивідуальний підхід. Він ґрунтується на визнанні унікальності кожної дитини, її фізичних можливостей, темпу розвитку, характеру, інтересів і потреб.

Як зазначають О. Аксьонова, А. Аніщук, Л. Артемова, О. Кононко, сутність індивідуального підходу до кожної дитини у процесі формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою – визначається як система педагогічних дій, спрямованих на врахування вікових, психофізичних та особистісних особливостей кожної дитини при організації рухової діяльності. Метою такого підходу є створення умов, за яких кожна дитина може проявити активність, досягти успіху та отримати задоволення від занять фізичними вправами. Для досягнення цієї мети вихователь має: добирати вправи з урахуванням індивідуальних можливостей кожної дитини (фізичних, психічних, емоційних); застосовувати диференційовані методи навчання – поступово ускладнювати рухові дії, забезпечуючи успіх навіть для найменш підготовлених; створювати ситуації успіху, у яких дитина відчуває власну спроможність і впевненість у своїх силах; підтримувати емоційно-позитивний контакт із дітьми, розвивати почуття радості від руху. Зазначені фахівці вказують на виключно важливе значення ролі вихователя у забезпеченні індивідуального підходу. Компетентний вихователь уміє помічати особливості кожної дитини, виявляти її сильні сторони, підтримувати слабкі та зацікавлювати в руховій діяльності. Він виступає не лише організатором занять, а й наставником, психологом, партнером у грі [11, 255].

Отже, індивідуальний підхід – це основа ефективного педагогічного впливу у сфері фізичного виховання дошкільників. Саме він забезпечує не лише фізичний розвиток, а й формування стійкого інтересу до занять спортом, позитивного ставлення до руху та віру у власні можливості. Реалізація

індивідуального підходу є показником високої професійної компетентності вихователя та його педагогічної майстерності.

Створення позитивного емоційного середовища у формуванні інтересу дошкільників до занять фізичною культурою.

Одним із важливих педагогічних чинників формування інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичною культурою є створення позитивного емоційного середовища. За визначенням О. Богініч, під позитивним емоційним середовищем розуміють сукупність педагогічних умов, у яких дитина відчуває підтримку, довіру, безпеку, впевненість у своїх силах та задоволення від участі у спільній діяльності. Таке середовище створюється через: доброзичливе ставлення вихователя до дітей; радісний настрій під час занять; елементи гри, змагання, музики, похвали; атмосферу співпраці, а не примусу [3, 124]. Саме емоційна атмосфера на заняттях визначає, чи буде дитина із задоволенням брати участь у руховій діяльності, чи відчуватиме страх, невпевненість або байдужість. Позитивний емоційний фон сприяє формуванню внутрішньої мотивації, підвищує активність, знижує тривожність і створює сприятливі умови для розвитку фізичних та психічних якостей дитини [10, 105]. У контексті сказаного, важлива роль належить вихователю. Компетентний педагог: демонструє оптимістичний, доброзичливий настрій; уміє хвалити навіть за незначні успіхи, стимулюючи бажання старатися далі; підтримує атмосферу гри й радості, поєднуючи рухові вправи з казковими сюжетами, музикою, елементами театралізації; регулює емоційне навантаження, чергуючи активні й спокійні вправи; уникає порівнянь дітей між собою, натомість підкреслює індивідуальний прогрес кожного.

Таким чином, створення позитивного емоційного середовища є основою ефективного формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою. Радісна, доброзичлива, емоційно насичена атмосфера стимулює активність, підвищує самооцінку, допомагає долати труднощі та сприяє формуванню позитивного ставлення до рухової активності як до джерела радості, здоров'я й самовираження. Емоційна культура вихователя у цьому процесі є не менш важливою, ніж його професійна підготовка, адже саме від неї залежить бажання дитини рухатись, грати й перемагати.

Добір форм і методів навчання. Ігрові методи навчання, які перетворюють фізичні вправи на цікаву діяльність. Гра – це провідна діяльність дошкільнят, у якій найповніше проявляються активність, творчість і самовираження дитини. Як зазначають С. Тітаренко та Ю. Бабачук, саме через гру вихователь має можливість непомітно для дітей ввести їх у світ фізичної культури, сформувати стійкий інтерес до рухової діяльності, прагнення до змагання та командної співпраці. Ігрові методи створюють емоційно-позитивне середовище, забезпечують високу мотивацію, розвивають координацію рухів, увагу, дисциплінованість і колективізм. Сутність ігрових методів навчання передбачає використання рухливих ігор, змагань, елементів казки та сюжетної дії під час навчання рухових умінь і навичок. Відмінною рисою ігрових методів є поєднання навчання з розвагою, що сприяє природній активності дитини та підтримує інтерес до занять фізичною культурою [9, 108].

Особливості ігрових методів навчання здійснюється в умовах емоційного піднесення і зацікавленості; рухові дії виконуються в контексті гри, що підвищує мотивацію; відсутність жорсткого контролю з боку вихователя – діти самі прагнуть виконати завдання; гра розвиває волю, самостійність, здатність до взаємодії в команді [4, 113]. Види ігор, що сприяють формуванню спортивного інтересу є такі: рухливі ігри з елементами спорту («Передай м'яч», «Веселі естафети», «Ми – футболісти», «Стрибки чемпіонів» та ін.); сюжетно-рольові ігри (діти виконують ролі спортсменів, суддів, тренерів, учасників змагань, тощо); змагальні ігри, що формують прагнення до перемоги, витримку, колективний дух; музично-ритмічні ігри, які поєднують рух і музику, розвивають координацію та емоційність [10, 106].

Ігрові методи навчання є ефективним педагогічним інструментом формування інтересу дошкільників до фізичної культури. Вони дозволяють органічно поєднати рухову активність, емоційний розвиток і виховання колективізму. Завдяки грі фізичне виховання для дитини перестає бути зобов'язанням – воно стає приємною й змістовною частиною життя, що закладає основи здорової поведінки й активного способу життя в майбутньому.

Досліджуючи проблему формування інтересу та підготовки дітей дошкільного віку до занять фізичними вправами, ми дійшли висновку, що важливим педагогічним чинником є *позитивний приклад дорослих* (вихователя, батьків, інструктора фізичної культури) які демонструють любов до фізичної культури.

У Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція) зазначено, що в дошкільному віці дитина пізнає світ передусім через наслідування дорослих [1]. Саме поведінка вихователів, батьків, інструктора з фізичної культури стає для неї основним орієнтиром. Якщо дитина бачить, що дорослі виконують фізичні вправи, беруть участь у рухливих іграх, мають позитивне ставлення до фізичної активності, вона сприймає це як природну норму життя. Таким чином, приклад дорослих є потужним виховним чинником, що формує у дітей стійку мотивацію до занять фізичною культурою і здорового способу життя.

Психологічною основою наслідування є прагнення дитини бути схожою на значущого дорослого. У дошкільному віці цей механізм працює особливо активно – малюк наслідує рухи, інтонацію, жести, манеру поведінки вихователя. Тому якщо педагог демонструє любов до фізичної культури, бере участь у фізкультурних святах, із задоволенням проводить рухливі ігри, це створює позитивну модель для наслідування. Приклад дорослого допомагає дитині: усвідомити цінність фізичної активності; розвинути

впевненість у власних рухових можливостях; навчитися ставити спортивні цілі; отримувати задоволення від занять [7, 38].

На наше глибоке переконання, вихователь є центральною фігурою у процесі формування інтересу до занять фізичною культурою. Його поведінка, мова, зовнішній вигляд, емоційне ставлення мають безпосередній вплив на вихованців. Професійно компетентний педагог: сам веде активний спосіб життя; бере участь у спортивних заходах разом із дітьми; заохочує участь батьків у фізкультурних подіях; демонструє енергійність, позитивний настрій і задоволення від руху. Так вихователь стає не лише організатором діяльності, а й взірцем спортивної культури [6, 99].

Базуючись на положеннях провідних спеціалістів у контексті даного дослідження, нами встановлено, що важливу роль відіграє єдність педагогічних впливів дитячого садка і сім'ї. Коли батьки підтримують спортивні інтереси дитини, разом грають у рухливі ігри, відвідують спортивні заходи, мотивація до занять фізичною культурою посилюється в рази. Спільні родинні змагання, «Дні здоров'я», спортивні свята сприяють створенню позитивної традиції сімейного дозвілля та закріплюють у дітей цінності здорового способу життя [5, 103].

Таким чином, приклад дорослих – це фундаментальний педагогічний чинник, який визначає ставлення дитини до занять фізичною культурою. Саме завдяки наслідуванню дорослих дошкільники переймають активність, наполегливість, дисциплінованість і бажання рухатися. Тому кожен педагог і батько має усвідомлювати: найефективніший спосіб виховання інтересу до спорту, показати власним прикладом, що рух – це радість, розвиток і здоров'я.

Матеріально-технічне забезпечення, не менш важливий чинник, у контексті нашого дослідження. Ефективність фізичного виховання дітей дошкільного віку значною мірою залежить від стану матеріально-технічного забезпечення закладу освіти. Наявність сучасного, безпечного й привабливого спортивного інвентарю створює умови для повноцінної рухової активності, сприяє позитивним емоціям і зацікавленості дітей у рухливих іграх. Якісне обладнання дозволяє реалізувати різноманітні форми фізкультурно-оздоровчої роботи – заняття, ігри, естафети, спортивні свята.

Яскравий, зручний і безпечний спортивний інвентар є мотивуючим чинником для дошкільників. Коли діти бачать барвисті м'ячі, обручі, фішки, скакалки, гімнастичні мати – вони охоче долучаються до рухової діяльності. Естетичне оформлення спортивного куточка, наявність тематичних стендів, фото змагань і спортивних героїв формує емоційно позитивне середовище, що стимулює інтерес до занять фізичною культурою.

На думку С. Вільчковського, І. Курок вихователь відіграє ключову роль у раціональному використанні матеріально-технічної бази. Від його творчості залежить, наскільки цікавою та різноманітною буде спортивна діяльність дітей. Педагог має: уміло поєднувати традиційне і сучасне обладнання; використовувати підручні матеріали для створення нових ігрових ситуацій; дбати про безпеку та справність інвентарю; оновлювати зміст фізкультурних занять відповідно до можливостей середовища. Так вихователь формує середовище, у якому дитина відчуває комфорт, безпеку й зацікавленість у русі. Важливо, щоб обладнання було адаптоване до вікових і фізичних особливостей дітей та викликало позитивні емоції [4, 350].

Таким чином, матеріально-технічне забезпечення – це не лише умова, а й педагогічний чинник, який безпосередньо впливає на формування інтересу дошкільників до занять фізичною культурою. Добре організоване фізкультурне середовище стимулює дітей до активної участі в руховій діяльності, сприяє їхньому розвитку, здоров'ю та позитивному ставленню до фізичної культури. Завдяки сучасному обладнанню виконання фізичних вправ для дітей стає не лише корисним, а й цікавим і захоплюючим процесом.

Система заохочення (похвала, символічні нагороди) як педагогічний чинник формування інтересу до занять фізичною культурою підтримує мотивацію дошкільників до активності. Система заохочення є одним із найважливіших педагогічних засобів, що сприяє формуванню позитивного ставлення дітей дошкільного віку до виконання фізичних вправ. Вона ґрунтується на створенні ситуацій успіху, стимулюванні активності та підтримці впевненості у власних силах дитини. У дошкільному віці провідним мотивом діяльності є емоційне задоволення. Тому педагог має приділяти особливу увагу словесному схваленню, вираженню радості від досягнень вихованців, використанню ігрових форм заохочення. Наприклад, діти можуть отримувати символічні нагороди – «медалі», «зірочки», «посвідчення юного спортсмена», що сприяє зміцненню їх внутрішньої мотивації та бажання вдосконалюватися. Система заохочень має бути диференційованою: важливо враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, рівень її фізичної підготовленості, старанність, наполегливість. Заохочення повинно викликати не лише радість від успіху, а й прагнення до саморозвитку та нових досягнень. Крім зовнішніх стимулів, велике значення має формування внутрішніх мотивів – відчуття гордості, задоволення від виконаної вправи, усвідомлення користі фізичної активності. У цьому контексті роль вихователя полягає у створенні таких педагогічних ситуацій, які допомагають дитині відчувати успіх, навчитися долати труднощі та радіти процесу рухової діяльності [4, 274].

Отже, система заохочення виступає ефективним чинником педагогічного впливу, що формує стійкий інтерес до занять фізичною культурою, сприяє розвитку самостійності, впевненості у власних силах і позитивного ставлення до фізичної культури загалом.

Висновки. У результаті дослідження було встановлено, що ефективність формування інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичною культурою є важливим напрямом сучасної педагогіки, спрямованим на виховання здорової, активної, гармонійно розвиненої особистості. Аналіз теоретичних і практичних аспектів проблеми свідчить, що стійкий інтерес до рухової діяльності формується за умов цілеспрямованої педагогічної роботи, позитивного емоційного середовища та систематичного залучення дітей до активних форм фізичного виховання. Основними педагогічними чинниками, що впливають на розвиток інтересу до спорту, є: професійна компетентність і творча діяльність педагога; використання ігрових методів і позитивної мотивації; індивідуальний підхід до кожної дитини; взаємодія педагогів із батьками; створення позитивного емоційного середовища; належна матеріально-технічна база та система заохочення.

Реалізація цих чинників у педагогічній практиці забезпечує формування в дітей позитивного ставлення до занять фізичною культурою, розвиток рухових навичок, витривалості, самостійності, колективізму й відповідальності. Саме в дошкільному віці закладаються основи здорового способу життя, тому завдання педагога – зробити рухову активність природною і радісною потребою кожної дитини.

Перспективою подальших досліджень є поглиблене вивчення педагогічних умов, що сприяють формуванню стійкого інтересу дітей дошкільного віку до занять фізичною культурою, а також розробка ефективних методик підвищення мотивації дітей до рухової активності.

References

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). К.: МОН України, 2021. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (nova redaktsiia) [Basic component of preschool education (new edition)]. K.: MES of Ukraine, 2021. Retrieved from: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf [in Ukrainian].
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with additions and additions)] / Compiled and edited by V. T. Busel. K.; Irpin: VTF «Perun», 2005. 1728 p. [in Ukrainian]
3. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч. метод. посіб. К. : Академвидав, 2015. 447 с.
Bohinich O. L. (2015) Fizychnе vykhovannia doshkilnykiv zasobamy hry [Physical education of preschoolers through ggames] : navch.-metod. Posib. Kyiv : Shk. Svit, 120. [in Ukrainian].
4. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та доп. Суми: ВТД «Університетська книга», 2019. 428 с.
Vilchkovsky E. S., Kurok O. I. (2019) Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku: Navch. posib. – 2-he vyd., pererob. ta dop [Theory and methods of physical education of preschool children: Textbook. – 2nd ed., revised and supplemented]/ Sumy: VTD «University Book». 428. [in Ukrainian]
5. Дубогай О. Фізкультура як складова здоров'я та успішного навчання дитини. К : Вид. дім. «Шкільний світ», 2006. 128 с.
Dubohai, O. (2006) Fizkultura yak skladova zdorovia ta uspishnoho navchannia dytyny [Physical education as a component of a child's health and successful learning]. Kyiv : Vyd. Dim «shkilnyi svit». 128. [in Ukrainian].
6. Загородня Л.П., Титаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. – 2-ге вид. Суми : Унів. кн., 2018. 318 с.
Zagorodnya L.P., Titarenko S.A. (2018) Pedagogichna maisternist vykhovatel'ia doshkilnoho zakladu : navch. posib. dlia studentiv vyshch. navch. zakl. – 2-he vyd/ [Pedagogical skills of a preschool educator: a teaching aid for students of higher educational institutions. – 2nd ed.]. Sumy: Univ. kn. 318. [in Ukrainian].
7. Карпенко Н. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Каравела, 2017. 247 с.
Karpenko N. (2017) Diahnostyka psykhichnoho rozvytku dytyny v roboti pedahoha (vchytelia, vykhovatel'ia): navch. posib. dlia studentiv VNZ [Diagnostics of the mental development of a child in the work of a teacher (teacher, educator): a teaching aid for university students]. Kyiv: Karavela. 247. [in Ukrainian].
8. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти»: Мінекономіка України від 19. 10. 2021 р. № 755-21. URL: <https://surl.li/sirfu>
Profesiyni standart «Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity» Minekonomika Ukrainy vid 19.10.2021 r. № 755-21 [Professional standard «Preschool education teacher»: Ministry of Economy of Ukraine dated 19. 10. 2021 No. 755-21.] Retrieved from: <https://surl.li/zsirfu> [in Ukrainian].
9. Титаренко, С., & Бабачук, Ю. (2024). Підвищення рухової активності дітей старшого дошкільного віку засобом ігор з елементами спорту. *Спортивні ігри*, (2(32)), 106–118. <https://doi.org/10.15391/si.2024-2.09>
Titarenko, S., & Babachuk Y. (2024). Pidvyshchennia rukhovoї aktyvnosti ditei starshoho doshkilnoho viku zasobom ihor z elementamy sportu [Increasing Physical Activity in Older Preschool Children through Games

- with Elements of Sports]. *Sportyvni ihry – Sports Games*, (2(32), 106–118. <https://doi.org/10.15391/si.2024-2.09> [in Ukrainian].
10. Хлус Н. (2023) Формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор. *Спортивні ігри*, (3(29), 101-112. <https://doi.org/10.15391/si.2023-3.10>.
Khlus, N. (2023) Formuvannia interesu do zaniat fizychnoiu kulturoiu u ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy sportyvnykh ihor [Formation of interest in physical education in children of senior school age by means of sports games]. *Sportyvni ihry – Sports Games*, (3(29), 101-112. <https://doi.org/10.15391/si.2023-3.10>. [in Ukrainian].
11. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
Ya u Sviti. Prohrama rozvytku dytyny vid narodzhennia do shesty rokiv [I am in the World. Child development program from birth to six years]. Aksonova O. P., Anishchuk A. M., Artemova L. V., Kononko O. L., Kyiv: LLC "MCFER - Ukraine", 2019, 488. [in Ukrainian].

Zaplishnyi Ivan

<http://orcid.org/0000-0002-9648-2897>

*candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department
geography, tourism and sports
Nizhynsky Mykola Gogol State University
Nizhyn (Ukraine) E-mail: ivanzaplishnyi@gmail.com*

PEDAGOGICAL FACTORS OF FORMING INTEREST AND PREPARING PRESCHOOL CHILDREN FOR OCCUPATION PHYSICAL CULTURE

Purpose of the article. *The purpose of the study is to reveal the essence and content of pedagogical factors that influence the formation of interest in occupation physical culture among preschool children. The importance of purposeful pedagogical activity in the process of physical education of children is substantiated, which contributes to the development of their motor skills, the formation of a stable motivation for occupation physical culture and a positive attitude towards physical culture. It is noted that it is in preschool age that the foundations of physical activity are laid, which subsequently determine the level of physical health, working capacity and social adaptation of the individual.*

Methodology. *The methodological basis is the provisions of modern pedagogy, psychology and the theory of physical education. The study used analysis and generalization of scientific sources, pedagogical observation and systematization of practical experience of educators of preschool educational institutions. This approach allowed to identify key pedagogical factors that influence the effectiveness of forming interest in occupation physical culture: professional competence of the educator, use of game and competitive methods, creation of an emotionally favorable environment, occupation physical culture, technical support of the educational process.*

Scientific novelty. *The novelty of the work lies in the theoretical substantiation of pedagogical factors in the formation of interest in occupation physical culture, among preschoolers. It has been proven that complex partnership interaction between educators, parents and children ensures the integrity of educational influence and is key to the successful formation of motivation for occupation physical culture.*

Conclusions. *As a result of the study, it was found that effective formation of interest in occupation physical culture, in preschoolers is possible under the condition of targeted pedagogical influence in combination with a positive example of adults and appropriate environmental conditions, which ensures an increase in children's interest in and forms a stable need for a healthy lifestyle. Special attention is paid to practical aspects of preparing children for systematic occupation physical culture, in particular, the selection of motor exercises in accordance with age and individual characteristics, the formation of positive emotional experience during motor activity, the development of strong-willed qualities and social skills through collective forms of work.*

Keywords: *preschoolers, pedagogical factors, interest in occupation physical culture, physical education, motivation.*

Стаття надійшла до редакції 15. 12. 2025

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Криловець М.Г.**